

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Pepi Gorostidi Garmendia

*Tolosa,
Gipuzkoa
(1939)*

Aurkibidea

Biografia

Tolosako Kale Nagusian jaioa. Ama Legorretako Errotaburu baserrikoa zuen, eta aita, berriz, Abaltzisketako Olano Barrena baserrikoa. Tolosako 'Hijas de Jesus' mojen ikastetxean ikasi zuen, erdara hutsean. Doktrina, berez, euskaraz eta erdaraz ematen zuten Tolosan, euskaraz Tolosa inguruko herrietako haurrentzat eta baserritarrentzat, eta erdaraz gainontzekoentzat. Gurasoek haiek euskaraz ikas zezaten eskatu bazuten ere, erdaraz ikastera behartu zituzten, kalekoak izateagatik. Etxean, ordea, aitak euskaraz egin zezaten agindu izan zien beti, kalean "ahal zutena" egin beharko bazuten ere. 24 urterekin ezkondu zen Pepi, eta haurdun geratzearekin batera, Tolosako ikastolaren sorrera proiektuan murgildu zen erabat. Bere alaba izan omen zen 'Laskurain' ikastolan matrikulatu zen lehen haurra. Ondorenean, ikastolako haurrentzat eskolaz kanpoko jarduerak antolatzen aritu izan zen urte askoan (mendi-irteerak, udalekuak...). Gerora, zinegotzi ere izan da.

Zintak

TOL-030

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Artetxe, Miren
- **Data:** 2010-07-15
- **Iraupena:** 68 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Eider
- **Transkribatzailea(k):** Etxeberria, Eider

Pasarteak

1. Ama hil ostean familia sakabanatzen saiatu ziren

- **Erref:** TOL-030/002
- **Iraupena:** 0:05:10. **Hasi:** 00:01:02. **Bukatu:** 00:06:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

14 urte zituela, ama hil zitzaion 43 urterekin; Pepi zen senide zaharrena 8 anai-arrebaren artean. Elizari "laguntzen" zioten emakume batzuei buruz hitz egiten du: anai-arrebak sakabanatzen saiatu ziren; ez zuten lortu, baina ordutik aurrera begi guztiak haien gainean egon ziren. Emakume haiek ez zieten inoiz barkatu beraingana laguntza eske joan ez izana.

2. Elizak emandako heziketarekiko jarrera kritikoa

- **Erref:** TOL-030/003
- **Iraupena:** 0:04:39. **Hasi:** 00:06:12. **Bukatu:** 00:10:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Aitak paper-fabrikan egiten zuen lan, baina arotza ere bazen eta tailer txiki bat zeukan. Seme-alabei egunero joanarazten zien tailerrera dotrina euskaraz irakasteko. Pepiri ez zaio ondo iruditzen zer heziketa eman izan dieten elizan. Dena ondo ikasiz gero, txartela ematen zieten parrokiako zinera joateko. Mojek igandero meza nagusira joatera derrigortzen zituzten. Pepik anai-arrebak zaindu behar zituenez, meza bat barkatzen zioten eta ez zuen joan beharrik izaten. Mojek ez zieten uzten inauterietara joaten.

3. Gauerdiko errezoak

- **Erref:** TOL-030/004
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:10:51. **Bukatu:** 00:12:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Lehen dena bekatua zen eta beldurrez bizi ziren. Gauerdian esnatu egin behar izaten zuten errezatzeko eta lo hartzen zuten. Infernuarekin beldur izugarriak sartzen zizkieten.

4. Mojek egiten zituzten beheramenduak

- **Erref:** TOL-030/005
- **Iraupena:** 0:02:25. **Hasi:** 00:12:14. **Bukatu:** 00:14:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Jesusen Alabak mojen eskolara joaten zen ikastera. Mojek alde handiak egiten zituzten ikasleen artean haien familien maila ekonomikoari begiratuta, eta beheramendu handiak egiten zizkieten ikasleei. Mojen eta elizaren artean ikamikak zeuden.

5. Euskararekiko kontzientzia handia familian

- **Erref:** TOL-030/007
- **Iraupena:** 0:02:32. **Hasi:** 00:15:38. **Bukatu:** 00:18:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Pepiren gurasoek garbi zeukaten beraien seme-alabek euskaraz ikastea nahi zutela. Baserriko umeei parrokian euskaraz ematen zitzaaien dotrina, baina kalekoei ez; horregatik, aita bere kabuz ematen zien seme-alabei dotrina euskaraz. Etxean beti euskaraz egin izan dute, kontzientzia handia izan dute beti euskararekiko.

6. Euskararen transmisioa eten izanaren arrazoiak

- **Erref:** TOL-030/008
- **Iraupena:** 0:03:34. **Hasi:** 00:18:10. **Bukatu:** 00:21:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Lehen dotrina kalekoei erdaraz eta baserrikoei euskaraz ematen zitzaien. Haurtzaindegian egon zen eta han ere erdaraz ikasten zuten. Orduko kanta bat gogoan du. Euskararen transmisioa eten egin da baserriko jendearen

umeen artean, lehenago mespretxuak jaso izan zituztelako euskaraz hitz egiteagatik.

7. Mespretxuak euskaraz hitz egiteagatik

- **Erref:** TOL-030/009
- **Iraupena:** 0:02:29. **Hasi:** 00:21:44. **Bukatu:** 00:24:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

50. hamarkadatan etorkin asko etorri ziren Tolosara Espainiatik. Haiek kontuak eskatzen zizkieten Tolosako euskaldunei euskaraz hitz egiteagatik. Gehienbat euskaraz hitz egiten zuen jendeak mespretxu handiak jaso zituen. Eskolako pasarte bat kontatzen du.

8. Ikastolak sortzeko dirua biltzen

- **Erref:** TOL-030/011
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:25:33. **Bukatu:** 00:26:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:

<p>Ikastolak sortzeko dirua biltzen aritzen zen jendea, baina isilpean. Pepik haurra izan zuenean, Laskorain ikastolan matrikulatu zuen.</p>

Transkripzioa

- Eta ordun, ba, gogoratzen naiz diru-biltzen ibiltzen zan jendea ikastola sortzeko, "o sea que" kontzientzia bazegon. Baiña klaro, garai haitan gaiñea ixilpian, ixilpian, ezin zendun esan zertarako zan. Eta mendian ere goatzen naiz koadrillatan, ba, bat arduratzen zan, tarteka dirua biltzen zun, ta guk ezta galdetu're zeñei ematen zion... Zertarako zan bai, jakiñian gaiñian genden: ikastola sortzeko. Baiño diru zeñi ematen zion ta hori, hoi dena txiton, ixil-ixilian. Eta, klaro, ni hogeita lau urtekin ezkondu nintzan eta gero haurdun gelditu nintzenian, eta ya lehenengo urtia ta bigarrengo urtia, hiru urtekin hasi behar zun umeak eskolan, eta nik ez nun nahi ez monjatara eta ez nazionaletara. Bueno! Hori garbi neukan, eta beti ikastolan atzian, aber nola zebillen, nola zihoan ikastola. Beti horren atzetikan. Eta berez hala izandu zan, nere alaba izandu zan ikastolan, Laskuraingo ikastolan, lehenengo matrikulatutakoa. "Es que" ni neon, bueno, hori neukan garbi-garbi-garbi neukan. Eta alde hortatikan.

9. Ikastolako gurasoen ahalegina

- **Erref:** TOL-030/012
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:26:34. **Bukatu:** 00:27:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:

<p>Ikastolaren sorreran, zailtasun handiak egon ziren arren, aurrera jo zuten. Gurasoak jantzi egin ziren ikastaro eta hitzaldietara joaten.</p>

Transkripzioa

- Eta, klaro, ordun ikastola, "ya que" sartzen gean ikastolan martxan, ba, ikastola azkenean sortu zan; baiño, klaro, zailtasun haundiakin: diruik ez zegoen, baimenik ez zeuden, eta kondizio haietan, ezta? Baiño, bueno, aurea jo gendun, eta ordun aurea jo gendun; eta, bueno, bazeuden hor talde bat ba ikastola aurea eramateko, ba, ba, ba, juridikokin eta gauza hoiek eta guztik. Baiño, klaro, gero atzian genden gurasoak. Eta, klaro, gurasoak ere nola nahi gendun, lana egin behar gendun. Lana egin behar gendun, zeatikan gero gaiñea oso garbi gendun ikastola izan behar zula bestek baiño hobetogo, onago, zergatikan gaiñean gendulako inspektore guztiak eta denak. "O sea que" ordun ikastola izan behar zun beste eskolak baiño onagoa oaindikan. Eta, klaro, bere zailtasunak zauzkan. Eta ordun, ba, ni gogoratzen naiz ordun kontzientziatuta giñan gurasoak eta ekartzen zizkiguten psikologoak, sendagilleak... Denak guri jaztera. "O sea que" etortzen ziren txarlak eta gauzak ematera; eta, joe, hantxe joaten giñen guraso guztiak, gu jaztera. "O sea que" gurasoak jaztera eta ikastera joaten giñan. Eta gero, ba, ikastolan, ba, lanea. Zeatik datorren urterako gela gehio behar ditugu, ta jo ta nun sartu behar ditugu, ta zer egin behar degu... Ta han lan egin behar zegoen. Pintatu behar zan? Ba pintatzea joaten ziñan. Ez dakit ze egin behar zan? Ba egitea joaten ziñan. Ta hola pixkat hasi giñan.

10. Ikastolatik kanpo ere euskaraz egiteko neurriak

- **Erref:** TOL-030/013
- **Iraupena:** 0:04:54. **Hasi:** 00:27:54. **Bukatu:** 00:32:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:

Ikastolan ikasten zuten ume batzuek kanpoan ez zuten egiten euskara, eta erronka horri nola egin zioten aurre azaltzen du: udalekuak euskaraz, asteburuetako mendi-irteerak...

11. Udako ekintzak antolatzen

- **Erref:** TOL-030/014
- **Iraupena:** 0:02:50. **Hasi:** 00:32:48. **Bukatu:** 00:35:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:

Ikastolaren baitan, udako ekintzak antolatzen hasi zen Pepi. Hori lortzeko izandako gorabeherak aipatzen ditu.

12. Udan Aurizberrira euskaraz egitera

- **Erref:** TOL-030/015
- **Iraupena:** 0:04:09. **Hasi:** 00:35:38. **Bukatu:** 00:39:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:

Ikastolaren udako ekintzak Nafarroara zabaldu nahi izan zituzten, eta hori lortzeko izandako nondik norakoak kontatzen ditu Pepik. Azkenean, Aurizberri herrian topatu zuten leku aproposa eta behar bezala txukundu zuten leku hura beraiek erabili ahal izateko.

13. Aurizberrikoekin izandako esperientzia zoragarriak

- **Erref:** TOL-030/016
- **Iraupena:** 0:02:44. **Hasi:** 00:39:47. **Bukatu:** 00:42:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:

1975-1990 bitartean, ikastolako gurasoen taldeak udalekuak antolatu eta gauzatu zituen. Nafarroako Aurizberri herrira joaten ziren eta bertakoekin harreman oso ona egin zuten, hangoei euskara irakasten baitzieten beraiek herrian hartzearen truke; esperientzia zoragarria izan zen hura.

14. Aurizberrin euskara sustatzen

- **Erref:** TOL-030/018
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:42:58. **Bukatu:** 00:44:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:

Nafarroako Aurizberri herrian udalekuak egiten zituzten ikastolako umeekin. Herri hartako adineko jendeak bazekien euskaraz, baina ez zuten egiten lotsagatik. Pepik harreman ona egin zuen haiekin eta euskaraz hitz egin zezaten animatzen zituen. Aurizberriko jendearekin oso harreman polita sortu zuten.

15. Euskararekiko kontzientzia Nafarroan

- **Erref:** TOL-030/019
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:44:42. **Bukatu:** 00:47:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:

1975. urtean bazegoen euskararekiko kontzientzia Nafarroan, horren adibide batzuk aipatzen ditu.

16. Udalekuetan familia handi bateko giroa

- **Erref:** TOL-030/020
- **Iraupena:** 0:03:30. **Hasi:** 00:47:06. **Bukatu:** 00:50:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Ikastolako gurasoen taldean 4 bat bikote aritzen ziren udalekuak antolatzen. Familia handi bat bezalakoa ziren. Garai hartako umeei Aurizberriko udalekuen oso oroitzapen ona dute. Sari bihurtu zen zigorraren oroitzapena kontatzen du.

17. Ikastolaren sorrerako nondik norakoak

- **Erref:** TOL-030/022
- **Iraupena:** 0:04:46. **Hasi:** 00:50:46. **Bukatu:** 00:55:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:

Ikastolaren sorreran, arazo handiena baimen eza zen. Ezkutuan aritu behar izaten zuten hasieran; pixkanaka leku handiagoak bilatzen joan behar izan zuten, ikasle guztientzako lekua egon zedin. Ikastola berria eraiki nahi zuteneko proiektua nola atera zuten aurrera aipatzen du. Gurasoak asko inplikatu ziren ikastolaren sorreran.

18. Indar psikologikoaren garrantzia

- **Erref:** TOL-030/023
- **Iraupena:** 0:02:53. **Hasi:** 00:55:32. **Bukatu:** 00:58:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Lehengo umeak zailduagoak ziren, ohituta zeuden sufritzen; ikastolaren sorreraren garaiko umeek, ordea, ez zuten ohitura hori. Indar psikologikoa oso garrantzitsua da bizitzako arazoei aurre egiteko.

19. Hausnartzeari esker lortutako jarrera

- **Erref:** TOL-030/025
- **Iraupena:** 0:05:01. **Hasi:** 01:00:07. **Bukatu:** 01:05:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:

Bizitzak emandako astinduen ondorioz, oso pertsona serioa bihurtu zen Pepi; baina horretaz konturatu zenean, aldatu egin zen eta gazteak ulertzen saiatu izan da beti. Oso esperientzia onak izan ditu hausnarketa horri esker. Gazteekin izandako esperientzia horietako batzuk kontatzen ditu.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-01-30

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com